

مُحَمَّدٌ سَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گرداؤرندو:

ابو عثمان نجیب اللہ (نبی یار)

الحمد لله رب العلمين و العاقبه للمتقين و الصلاة و السلام على اشرف الانبياء والمرسلين نبينا محمد و على الله و اصحابه اجمعين و بعد.

شناخت سیرت طبیه سرور کائنات رحمت دو عالم صلی الله علیه و سلم از اهمیت ویژه در دین اسلام برخوردار است. انشاً الله که این مختصر کمکی باشد در شناخت سیرت رسول صلی الله علیه و سلم.

نام و نسب : نام گرامی شان محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف و کنیت شان ابوالقاسم بود. در صحیح بخاری و مسلم از جبیر بن مطعم (رضی الله عنہ) روایت است که سرور کائنات صلی الله علیه و سلم فرمودند: برایم پنج اسم است: محمد، احمد، ماحی (محو کننده) که خداوند کفر را بسبب من محو میکند و حاشر، که همه مردم برقدمهایم حشر میشوند، و عاقب. (بخاری) نسب پیغمبر بزرگوار اسلام پاکیزه، اعلی و ارفع است. از وائله بن الاسقع رضی الله عنہ روایت است که نبی کریم صلی الله علیه و سلم فرمودند:

الله عزوجل از نسل ابراهیم عليه السلام اسماعیل عليه السلام را، از بنی اسماعیل کنانه را، از بنی کنانه قریش را، از قریش بنو هاشم را و از بنو هاشم من را منتخب کرد. (مسلم)

زمانی که هرقل (پادشاه روم) از ابوسفیان (رضی الله عنہ) در باره نسب محمد صلی الله علیہ وسلم سوال کرد ابوسفیان (رضی الله عنہ) (با وجود که آنوقت مسلمان نبود) جواب داد که محمد صلی الله علیہ وسلم از همه ما صاحب نسب اعلی است. هرقل گفت که نسب انبیا و رسول همینطور میباشد.

ولادت با سعادت : پیدائش شان به روز دوشنبه در ماه ربیع الاول شده، در تاریخ روز آن بین مؤرخین اختلاف است اما قول راجع تاریخ 9 ماه ربیع الاول است. پیش از بدنیا آمدن رسول صلی الله علیہ وسلم پدرشان وفات کردند. بعد از ولادت چند روزی کنیز ابو لهب به ایشان شیر نوشاند و مدت چهار سال حلیمه سعدیه را این شرافت حاصل شد. بعد از واقعه شق صدر حلیمه سعدیه ایشان را به والده شان برگرداند. در سن 6 سالگی همراه با والده شان آمنه بنت وہب به مدینه سفر کردند در بازگشت از مدینه در محلی به نام ابواء والده شان وفات نمودند.

بعد از آن موروثه کنیز ام ایمن پرورش محمد صلی الله علیہ وسلم را وعبدالمطلب سرپرستی و کفالت ایشان را میکرد. نزدیک به سن 8 سالگی عبدالمطلب (پدر کلان شان) وفات کرد و ابوطالب (کاکا شان) نظر به وصیت عبدالمطلب تربیت و پرورش شان را به عهده گرفت. ابو طالب با نبی کریم صلی الله علیہ وسلم بسیار مدد کرد اما ایمان نیاورد.

معصوم الخطأ : الله جل جلاله رسول صلی الله علیه و سلم را از هر گونه معصیت محفوظ نگاه کرده بود. نبی کریم صلی الله علیه و سلم دارای خلق عظیم بودند حتی که ایشان در طفولیت نیز یه صادق و امانت شهرت داشتند. زمانی که قریش بعد از تعمیر بیت الله در گذاشتن حجر اسود در مناقشه واقع شدند و به این فیصله کردند که هر که اول داخل حرم شد همان شخص این کار را انجام دهد، زمانیکه سرور کائنات رحمت دو عالم صلی الله علیه و سلم که در آنوقت 35 سال شان بود داخل شد همه به یک صدا گفتند: که او امین است و ما به او راضی استیم.

پیغمبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه و سلم چادر را گسترانیدند و حجر اسود را در آن گذاشتند و گوشه های آنرا به دست سران قریش دادند و بعداً خودشان با دستان مبارکشان سنگ را در جایش قرار دادند. (مسند احمد، حاکم)

ازواج مطهرات : قرآن کریم زنهای محمد صلی الله علیه و سلم را به لقب مادر های مسلمان ها یاد کرده است. اسمای گرامی شان به شرح ذیل است.

1 - خدیجه بنت خویلد (رضی الله عنها) : نبی کریم صلی الله علیه و سلم را با او بسیار محبت بود تا زمانیکه خدیجه (رضی الله عنها) زنده بودند رسول صلی الله علیه و سلم دیگر نکاح نکردند. در زمان نکاح نبی کریم صلی الله علیه و سلم 25 سال عمر داشتند.

2 - سوده بنت زمعه (رضی الله عنها).

3 - عایشه بنت ابو بکر صدیق (رضی اللہ عنہما) (از جمله ازدواج مطهرات صرف عایشه (رضی اللہ عنہا) باکره بوده دیگر همه ازدواج رسول ﷺ بیوه بودند و این دلیل است که مقصد نبی کریم ﷺ شهوت پرستی نبوده بلکه هر نکاح شان نظر به مصلحتی صورت گرفته بود).

4 - حفصه بنت عمر فاروق (رضی اللہ عنہما).

5 - زینب بنت خزیمه بن حارت (رضی اللہ عنہا).

6 - ام سلمه (هند بنت امیه) (رضی اللہ عنہا).

7 - زینب بنت جحش (رضی اللہ عنہا).

8 - جویریه بنت الحارت (رضی اللہ عنہا).

9 - ام حبیبیه (رمله بنت ابی سفیان) (رضی اللہ عنہا).

10 - صفیه بنت حی بن اخطب (رضی اللہ عنہا).

11 - میمونه بنت الحارت (رضی اللہ عنہا).

خدیجه (رضی اللہ عنہا) و زینب بنت خزیمه بن حارت (رضی اللہ عنہا) در زمان نبی کریم ﷺ وفات کردند.
اولاد : رسول الله ﷺ 3 پسر و 4 دختر داشتند.

پسران:

1 - قاسم (رضی اللہ عنہ).

2 - عبدالله (طیب و طاهر لقب شان بود) (رضی اللہ عنہ).

3 - ابراهیم (رضی اللہ عنہ).

هر سه پسران شان در طفولیت وفات شدند. به جز از ابراهیم (رضی الله عنہ) که از کنیز شان به نام ماریه قبطیه (رضی الله عنہ) پیدا شده دیگر تمام اولاد شان از خدیجه (رضی الله عنہ) است. دختران:

1 - زینب (رضی الله عنہ) که با ابو العاص بن ربیع (رضی الله عنہ) نکاح شان شده بود.

2 - رقیه (رضی الله عنہ) زوجه عثمان (رضی الله عنہ).

3 - ام گلثوم (رضی الله عنہ) که بعد از وفات رقیه در نکاح عثمان (رضی الله عنہ) آمد.

4 - فاطمه (رضی الله عنہ) والده حسن و حسین (رضی الله عنہما) و زوجه علی (رضی الله عنہ).

همه دختران رحمت دو عالم صلی الله علیه وسلم مشرف به اسلام شدند.

به جز فاطمه (رضی الله عنہ) دیگر دختران شان در زمان حیات شان وفات کردند.

نبوت و رسالت : بروز دوشنبه تاریخ 17 رمضان در غار کوه حراء به سن 40 سالگی به مقام نبوت مشرف شدند. جبرایل عليه السلام آمده و آیات اول سوره علق را آوردند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم وقتی به خانه آمدند خوف به ایشان طاری شده بود و واقعه را به خدیجه (رضی الله عنہ) بیان

کردند خدیجه (رضی الله عنها) به ایشان تسلی داده گفتند: قسم به الله، که او هیچوقت شمارا رسوای نمیکند شما دارای صله رحمی بوده، راستگو استید و به مردم در وقت مشکلات شان کمک میکنید.

انقطاع وحی : مدتی وحی نیامد رسول الله ﷺ و سلم بسیار پریشان بودند تا اینکه روزی جبرائیل عليه السلام آمده و آیات ابتدائی سوره مدثر را آورده بعده از آن سرور کائنات رحمت دو عالم ﷺ و سلم دعوت توحید را آغاز کردند که به سبب آن تکالیف زیادی به ایشان از طرف مردم مکه رسید. سه سال اول رسول الله ﷺ و سلم به شکل خفیه دعوت به اسلام میکردند بعد از نزول آیت { فاصدح بما تومر } علی اعلان دعوت را شروع نمودند. زمانیکه آیت { وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ } نازل شد رحمت دو عالم ﷺ و سلم به کوه صفا بالا شده و اقارب خود را صدا زدند چون همه آمدند ایشان فرمودند: اگر من به شما خبر بدhem که از پشت این کوه لشکری به شما حمله میکند، آیا شما این سخن من را تصدیق میکنید؟ همه به یک زبان گفتند: ما همیشه ترا صادق و راستگو یافته ایم. رسول الله ﷺ و سلم فرمودند: من شما مردم را از عذاب سخت میترسانم. اینرا شنیده ابو لهب گفت:

بربادی باشد برای تو به همین خاطر ما را جمع کردی؟
بسبب این واقعه سوره المسد نازل شد.

هجرت حبشه : وقتی اهل مکه تکلیف و آزار زیادی به

مسلمانان رسانیدند رحمت دو عالم **صلی الله علیہ و سلم** به اصحاب کرام حکم فرمودند تا به حبشه هجرت کنند. بعد از وفات ابو طالب اذبت و آزارشده گرفت حتی که رسول الله **صلی الله علیہ و سلم** را در هنگام ادائی نماز هم راحت نمیگذاشتند.

جناب نبی کریم **صلی الله علیہ و سلم** به طرف شهر طائف رفتند تا باشد که ایشان سخن حق را قبول کنند و رو به اسلام بیاورند اما اهل طائف با بسیار خشونت و سنگدلی با ایشان رفتار نمودند. با وجود این عمل زشت اهل طائف رحمت دو عالم **صلی الله علیہ و سلم** بد دعا نکردند بلکه برایشان طلب هدایت کردند.

اسلام در مدینه منوره : رسول **صلی الله علیہ و سلم** در مراسم

حج شش نفر از اهل مدینه را که به حج آمده بودند دعوت به اسلام نمودند و ایشان هم دعوت حق را پذیرفتند. به سبب دعوت آنها اسلام در شهر مدینه گسترش یافت و تعداد زیادی مردم به اسلام گرویدند که بعد از آن به شکل خفیه بیعت عقبی اول و دوم صورت گرفت. چون اسلام در شهر مدینه پیروان زیادی پیدا کرد رسول الله **صلی الله علیہ و سلم** به صحابه جان نثار خود حکم هجرت به مدینه منوره را نمودند.

هجرت به مدینه منوره : به حکم الله جل جلاله نبی کریم ملی اللہ علیہ وسلم قصد هجرت به مدینه منوره را نمودند. ایشان با سیدنا ابو بکر صدیق (رضی اللہ عنہ) بعد از سپری نمودن مدت سه روز در غار ثور به شهر مدینه رسیدند. ایشان با استقبال گرم مردم رو برو شدند و اولین کار رسول ملی اللہ علیہ وسلم در شهر مدینه تعمیر مسجد بود.

غزوان : رسول الله ملی اللہ علیہ وسلم در 27 غزوات شرکت کردند که اسمی چند از آن قرار ذیل است.

غزوه بدر سال 2 هجری به تاریخ 17 (رمضان) بوقوع پیوست که در آن برای مسلمان ها پیروزی حاصل شد.

غزوه اهر ماه شوال 3 هجری صورت گرفت.

غزوه بنی نفیر سال 4 هجری که در آن یهودی ها نظر به بد عهدی شان جلا وطن شدند.

غزوه بنی مصطلق ماه شعبان سال 5 هجری

غزوه اهزاب سال 5 هجری بود که کفار مکه و دیگر همدستان شان شکست خوردند.

غزوه بنی قریظه

صلح هدیبیه سال **6 هجری** که در آن با مشرکین مدت ده سال
صلح شد.

فتح فیبر ماه محرم سال **7 هجری** این جنگ با یهودی های خیر
اتفاق افتاد.

فتح مکه ماه رمضان سال **8 هجری** شد.

غزوه هنین ماه شوال سال **8 هجری** صورت گرفت که در آخر
فتح نصیب مسلمان ها شد.

غزوه موته سال **8 هجری** بین مسلمان ها و رومی ها بوقوع
پیوست.

غزوه تبوک سال **9 هجری** رسول الله ﷺ رسالت و سلم آخرین
غروه بود.

حج و عمره : نبی کریم ﷺ رسالت و سلم بعد از هجرت
صرف یک حج و 4 عمره نمودند.

حجۃ الوداع : همراه با رسول الله ﷺ یک
لک مسلمانان حج کردند.

وفات : رسول الله ﷺ به عمر 63 سالگی بروز دوشنبه تاریخ 12 ربیع الاول سال 11 هجری وفات کردند.

(انا لله و انا اليه راجعون)

بعد از غسل و تکفین مردم بار بار نماز جنازه شان خواندند.
رسول پاک ﷺ در حجره عایشه (رضی الله عنها) به خاک سپرده شدند.